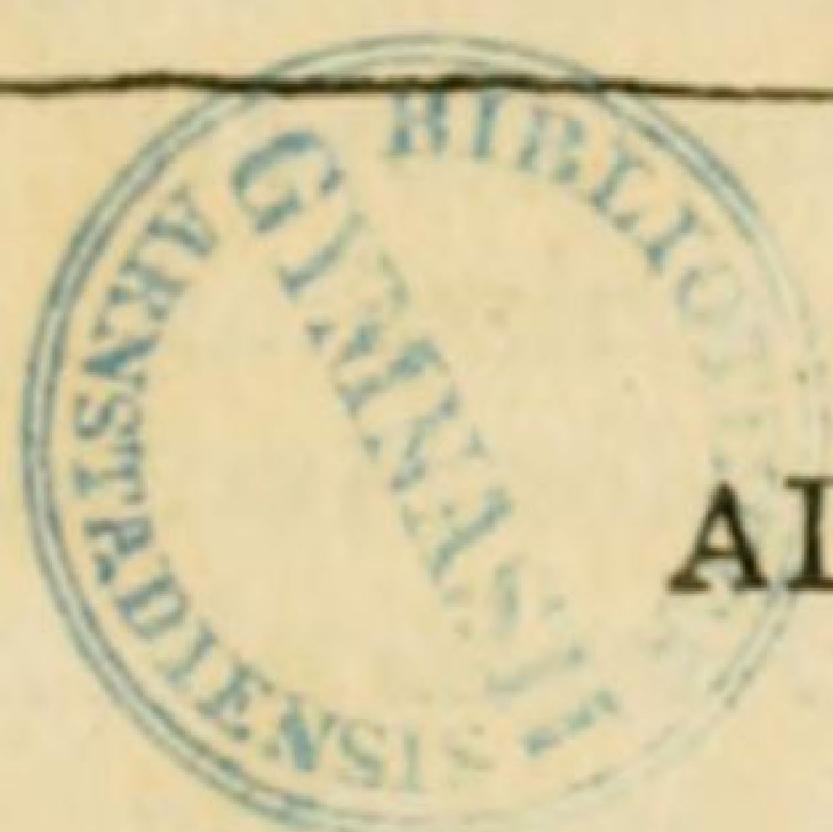

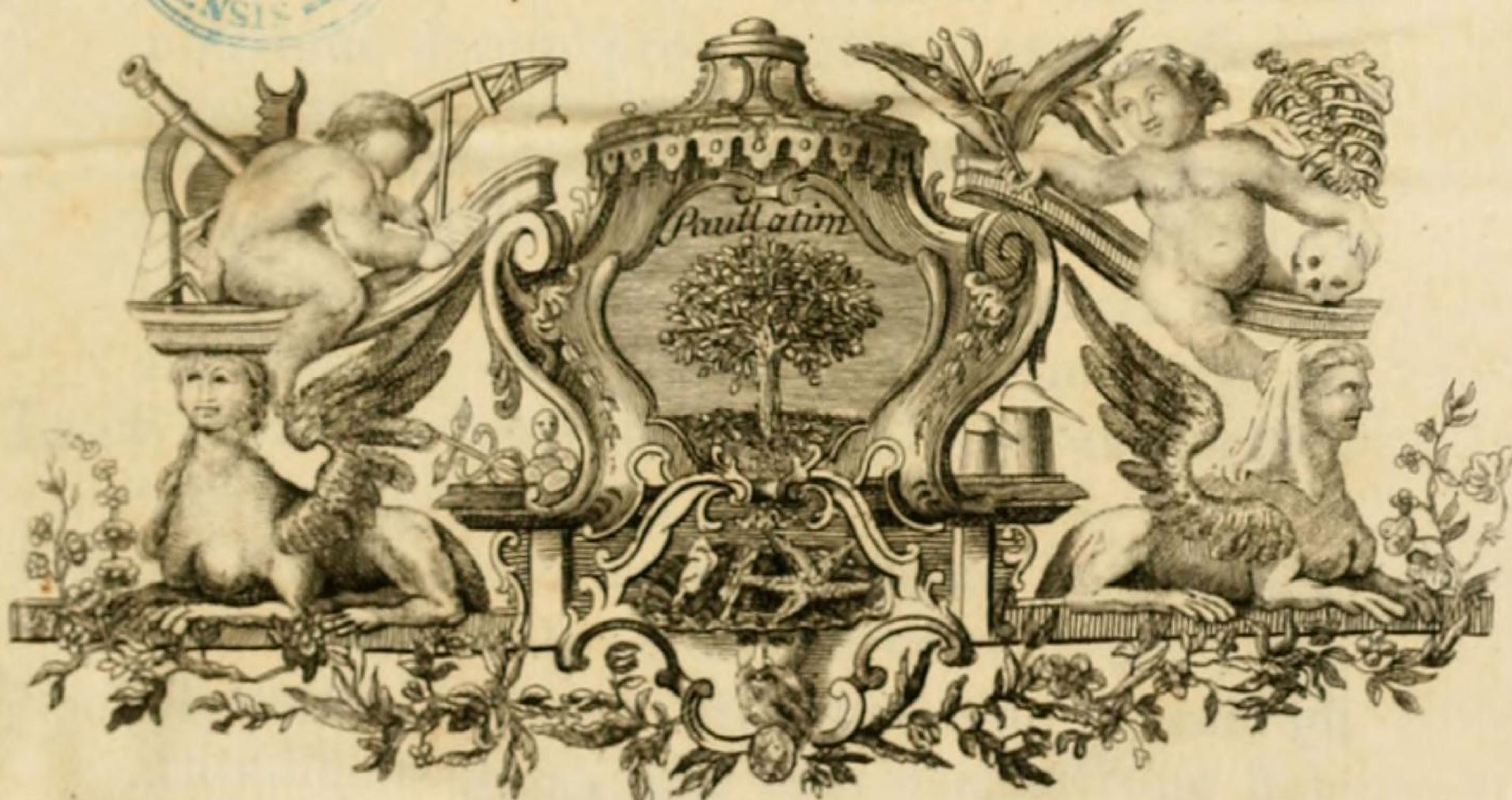
LITERARY
MUSEUM
LIBRARY
COLLEGE LIBRARY
UNIVERSITY LIBRARY
COMMENTARII
ACADEMIAE
SCIENTIARVM
IMPERIALIS
PETROPOLITANAE

5.06(47.)

TOMVS IV.

AD ANNVM cōlcc XXIX.

PETROPOLI

TYPIS ACADEMIAE

cōlcc XXXV.

4/14/1916/collated

pp. 241-296 are numbered
twice - type - error

INDEX
COMMENTARIORVM
IN CLASSE MATHEMATICA.

- Frid. Christoph. Maier* de Orbita solis definienda pag. 3.
- Iac. Hermanni* de Locis solidis ad mentem Cartesii concinne construendis. pag. 15.
- Frid. Christoph. Maier* de Aequinoctiorum et Solstitionum momentis, nec non de Obliquitate Eclipticae obseruandis. pag. 25.
- Eiusdem* Problema Trigonometricosphaericum. p. 31.
- Iac. Hermanni* Consideratio Curuarum in punctum positione datum projectarum, et de affectionibus earum inde pendentibus. pag. 37.
- Eiusdem* de Ellipsi Conica, cuius axis alteruter datum est, angulo positione et magnitudine dato ita inscribenda, ut centrum eius intra datum angulum sit etiam positione datum. pag. 46.
- Leonb. Euler* de innumerabilibus Curuis tautochro- nis in vacuo. pag. 49.
- Eiusdem* Curua tautochrona in fluido resistentiam faciente secundum quadrata celeritatum. p. 67.
- Dan. Bernoulli* Problema astronomicum inueniendi altitudinem poli, vna cum declinatione stellae, eiusdemque culminatione ex tribus altitudinibus stellae et duobus temporum interuallis breui calculo solutum. pag. 89.

Jac.

Iac. Hermanni Problema ex obseruatis tribus altitudinibus alicuius stellae immutabilem habentis declinationem, et interuallis temporis inter primam et secundam obseruationem, et inter secundam et tertiam, inuenire altitudinem poli et declinationem stellae. pag. 94.

Leonth. Euleri Solutio problematis astronomici ex datis tribus stellae fixae altitudinibus, et temporum differentiis invenire eleuationem poli, et declinationem stellae. pag. 98.

Frid. Christoph. Maier Problema Sphaerico astronomicum. pag. 102.

Georg. Wolffg. Krafft Solutiones quorundam problematum astronomicorum. p. 110.

IN CLASSE PHYSICA.

Frid. Christoph. Maier de Luce boreali. pag. 121.

Job. Georg. Duvernoi de Sinibus cerebri. pag. 130.

Dan. Bernoulli Theorema de motu curuilineo corporum, quae resistentiam patiuntur velocitatis suae quadrato proportionalem, vna cum solutione problematis in Act. Lips. M. Nou. 1728. propositi. pag. 136.

Georg. Bernb. Bulffingeri Solutio Problematis de vi centrifuga corporis sphaericci in vortice sphaericco gyrantis. pag. 144.

Job. Georg. Duvernoi de Liene. pag. 156.

Georg. Bernb. Bulffingeri de Solidorum resistentia specimen. pag. 164.

Eiusdem de Tracheis plantarum ex Melone obseruatio. pag. 182.

Eiusdem de Ventriculo et intestinis. pag. 187.

Dan.

Dan. Bernoulli Experimenta coram societate instituta in confirmationem theoriae pressionum, quas latera canalis ab aqua transfluente sustinent. p. 194.

Job. Georg. Leutmann. Anamorphoseos polyedri-
cae constructionis methodus vera atque certa
notatis falsarum manuductionum passim pro-
positarum anomaliis opticis. pag. 202.

Eiusdem Confirmatio dilationis atque contractionis
metallorum atque vitrorum momentaneae per
experimenta et instrumenta nouiter inuenta.
pag. 216.

Jos. Weitbrecht de Actione muscularum ab ipsorum
directione pendente specimen. pag. 234.

Eiusdem Ligamenti clavicularum communis descrip-
tio. pag. 255.

Eiusdem Observations anatomicae. pag. 258.

Job. Georg. Leutmann Annotationes et experimen-
ta quaedam rariora et curiosa ad rem sclope-
tariam pertinentia. pag. 265.

Job. Christ. Buxbaum de Ocyphyllo novo plan-
tarum genere. pag. 277.

Eiusdem de Plantis submarinis observations p. 279.

Eiusdem de Fungoidibus pediculo donatis. pag. 281.

IN CLASSE HISTORICA.

Theoph. Sigefr. Bayeri Elementa Brahmanica, Tan-
gutana et Mungalica p. 289.

Eiusdem Numi duo Ptolemaei Lagidae explicati
pag. 264.

Eius

*Eiusdem de Venere Cnidia in crypta conchyliata
horti Imperatorii ad aulam aestiuam et in du-
obus numis Cnidiis.* p. 259.
Eiusdem de Varagis. p. 275.

Obseruatio defectus lunae habita ab *Jo. Poleno*
p. 315.

*J. N. De L'Isle Continuata relatio eclipsium satel-
litum Iouis.* pag. 317.

*Ludovici De L'Isle de la Croyere Obseruatio Lon-
gitudinis penduli simplicis* pag. 322.

DE
L U C E   B O R E A L I
AUTORE
F. C. Mayero.

I.

Anno 1726 mense Octobri obtuli Academiae obseruationes meas de luce boreali, vna cum explicatione phaenomenorum huius lucis. Ab eo tempore non tantum noua obseruaui phaenomena, sed et nouas theoriae meae feci accessiones. Par est ut haec quoque Academiae sistemam eiusque iudicio exponam.

2. Apparuit nuper, sc. post medium noctem quae diem 16 Sept. huius anni antecessit, lux pulcherrima: haec vnica comprehendit omnia ista phaenomena noua quae seorsim ante annotau. Hanc igitur quia instar est omnium solam recensembo.

3. Aër tum fuit defoecatissimus atque tranquillus adeo ut Neuae fluuii superficies stellarum imagines incorrupta fere forma reflecteret, quod

Tom. IV.

Q

ante

Mense Oct.
1728.

Tab. XI.

ante nunquam vidi. Animaduerti tamen summa adhibita attentione aërem ex Sud-Ost quam lenissime fluentem.

4. Ab initio arcus aderat lucidus, satis bene terminatus, 30° circiter altus: Vertex ejus boream exacte non tenebat, declinabat enim ad occidentem sensibiliter valde: Margo interior niger aut fuscus non erat sicut alias, sed aequæ ac reliqua lucidus: crura horizontem non attingebant, desinebant in vapores obscuros, qui horizontem 10° fere gradus alti cingebant: Interius spaciū, chasma dictum aut vorago, nigerrimum non erat uti alioquin, sed pallida luce diluebatur: Trabes siue virgæ intra voraginem nullo ordine visae sunt oriri, quae ab initio ultra arcum non extendebantur:

5. Posthaec trabes ultra arcum profilire ceperunt, ortum in voragine ut ante habentes: orbibatur intra voraginem arculus non diu duraturus in quo trabium radices terminabantur: Motus trabium mirus erat, quae enim in occidentali arcus parte extabant, versus occidentem ferebantur, ad orientem ferebantur quae in orientali arcus parte sitae erant; boreales autem trabes stabant immobiles; Ex hoc phaenomeno intellexi lucem moueri ex Nord-West versus verticem meum, id quod et sequentibus phaenomenis confirmatum est.

6. Arcus quo subinde altior eo quoque deformis magis euadebat: Motus hic ascendens ab initio lentus, postea subinde celerior fiebat: Altitudinem 40 graduum (mea leui aestimatione) postquam

superauit, in partes abire, hoc est in nubeculas lucidas albore viam lacteam imitantes diuidi coepit: Hae nubeculae mouebantur versus verticem, euanescebant mox, moxque redibant sed non exacte sub priore forma et loco: (agitabantur enim nimis). Tota tandem hemisphaerii nostri pars borealis eiusmodi nubeculis consita videbatur: Ex paruis virgis siue trabibus compositae erant interdum: Interdum maiores trabes traiiciebant tres pluresue nubeculas, trabium vero partes in nubecularum interstitia cadentes non poterant videri, ut hoc pacto trabes ruptae siue non continuae fuerint.

7. Trabes quo erant occidentiores eo obliquius horizonti insistebant, atque hoc pacto non ad verticem tendebant, sed ad aliud punctum quod a vertice versus occasum aliquot gradibus distit: Hoc punctum, quod verticem vicarium vocare lubet, ab ipsis trabibus eleganter notabatur; cœuntes enim ibi interdum figuram formabant similimam nimbis queis Deorum aut Sanctorum capita ornare solent:

8. Haerebat aliquantis per circa horizontem in occasu nubecula subfuscata et fumida, postea sensim ad verticem ascendebat, motu subinde celeriori quo sc: propior fiebat vertici: Quo propior fiebat eo ruborem acquirebat saturorem, donec tandem vertici proxima exquisitissime rutilaret: Trabes eam traiicientes rubro tingebat colore: euanescebat mox, et mox redibat: Tandem vero verticem praetergressa penitus evanuit.

9. Hae sunt *obseruationes nouae* quas enarrare pollicitus sum. Primum quod *ex illis deduco*, monitum est, obseruationum, quas Anno 1726 dedi, nonnullas corrigi debere, sunt enim ibi phaenomena allegata, de quibus dixi ea *constanter* sic se habere, cum dicere debuisse *quam plurimum* sic se habere: Ex. gr: §. 4. nro. 12 dixi, *omnes virgæ recta ad verticem tendunt*: (id tum aliter non obseruau) nunc dicendum est, *vt plurimum ad verticem tendunt*, interdum vero ad verticem vicarium. (§. 7.) Dixi; l. c. nro. 3. *altissima arcus pars boream ad sensum semper exacte tenet*. Debebam dicere *vt plurimum*. Nro. 9. dixi: *chasma semper est tenebricosum*, nunc dico, *vt plurimum*. Hae sunt fere correctiones omnes quas priinae meae obseruationes postulant.

10. Altera conclusio haec est: Suprema æris superficies a centro terrae non ubique aequaliter distat, sed mox hic intumescit mox alibi subsidet. Sequitur id ex theoria mea de luce boreali, statuo enim trabes esse lucem reflexam a superiori quadam superficie lucidis nubeculis imminentem. (vide I. Tom. Comment. pag. 356, 361, 362.). Cogitetur planum aliquod transiens per oculum spectatoris, per trabem et per punctum radians, planum hoc secabit superficiem reflectentem ad angulos rectos. (id ex opticis constat) Si superficies reflectens a centro terrae aequaliter ubique distat, plana eiusmodi, quotquot finguntur, omnes per verticem transeunt

spe-

spectatoris, propter regulam ante allegatam: Si vero superficies reflectens aequaliter a centro terrae non distat, necesse est etiam ob regulam allegatam ut plana talia non amplius in vertice sed alibi cōeant, nimirum in vertice vicario: ibi nimirum ubi trabes cōeunt; existunt enim trabes in hisce planis. (nolo haec scrupulosius demonstrare ne nimius sim). Inuerto igitur posteriorem propositionem et dico, quia vertex vicarius obseruatus est (§. 7.) igitur suprema reflectens superficies, et proinde aëris quoque extrema superficies a centro terrae, aequaliter non distant ubique et semper.

11. Eadem vero positio aliunde constat quoque: Certum est, quod si aër non nisi grauitatis actione ad terram cogeretur, superficies eius extima a centro terrae semper et ubique distaret aequaliter. Atque hunc casum solum consideravi in primo meo de luce borcali scripto: (vid. l. c. pag. 358.). At nullum est dubium quin aër noster, praeter grauitatem, Solis etiam, Lunae, Martis et Veneris attractiones sentiat: Solis et Lunae actiones aquarum in oceano superficiem hic attollunt deprimunt alibi, quidni ergo et aëris, qui aqua longe fluidior est, eodem modo deprimeatur et attolleretur?

12. Aëre sic constituto, Astronomos moneo, ut de refractionibus azimuthalibus posthac magis sint solliciti, nullas enim plerique agnoscunt; nullae quidem darentur si superficies aëris semper a centro terrae aequaliter distaret, aut si non nisi in vertice obseruatoris intumesceret subsideretue, sed

rem multo aliter se habere ex duobus praecedentibus articulis aperte constat. Suspicor aequem magnas posse interdum esse, refractiones azimutales, ac sunt altitudinum refractiones: De altitudinum refractionibus iudico versus diuersas plagas etiam diuersas esse posse eodem tempore, ob aeris superficiem versus diuersas plagas diuerse a centro terrae remotam. Paucis haec et obiter tangere volui.

13. *Tertium* quod adductae obseruationes praestant, est, quod theoriam meam de luce boreali firmius stabiliant. Dixi in meo primo scripto duas lucis borealis species esse, easque re ipsa non differre, sed solo nubecularum lucidarum situ effici duplarem apparentiam, et quomodo efficiatur, explicaui ibidem §. 19. iam si quis attendat ad phænomena in §. 6. huius scripti recensita, aperte videbit, quod una species in alteram transiuerit, solo motu materiae lucidae, quo ad verticem tendebat, quod quidem explicationi ad amissim congruit. Porro, trabes non nisi lucem reflexam esse aperte constat ex eodem articulo, in quo sub finem trabes allegantur in frusta sectae. Qui enim hoc modo discerpi posset ignis actu existens? Caeterum per hasce obseruationes confirmatur quod in primo scripto de vento notaui, nempe superioris et inferioris regionum ventos, in contrarias spirare plagas, conferantur §. 3. et §. 5.

14. *Quarta conclusio* est, quod interdum duo lucidae materiae strata existant, quorum unum alteri imminet, ita ut nubeculae lucidae superioris stra-

strati reflectant lucem inferioris strati sub forma trabium. Sic in praesenti casu lux quae in chasmate fuit, infra eam stetit, ex qua arcus componebatur, arcus enim reflectebat trabes in chasmate ortas v. §. 4. et 5. Nubeculae item lucidae §. 6. allegatae et paruas et magnas reflectebant trabes; imo et nubecula rubra §. 8. idem praestitit.

15. Quid *rubra nubecula* §. 8. allegata sit, dicere non possum. Aquea solummodo certe non fuit, admixta debuit esse materia vere non apparenter, rubicunda. Testis simul est varias in aëre vagari materias quas non facile adesse suspicamur. Mihi hanc solam videre contigit; ab aliis tamen habeo saepius tales apparere nubes, tum temporis quum lux borealis existit.

16. Articulo 37mo scripti mei primi regulam dedi qua *materiae lucidae altitudo* computari potest. Manifestum autem est eam supponere aeris superficiem a centro terrae aequidistantem, quem quidem casum solum in isto scripto consideraui; Igitur inutilis semper est regula quoties trabes ab horizonte normaliter non ascendunt, nec ad verticem tendunt. Crebro tamen casus hic obtinet, et tum regula prodesse potest; ostendam itaque paucis, quomodo eam inuenierim.

Problema.

17. Datis per obseruationes altitudine lucis borealis maxima, eiusdem amplitudine horizontali, et latitudine loci quo spectator est, inuenire materiae lucidae distantiam a terra.

Ex-

Explicatio Figurae I.

Fig. I.

Circulus interior GLS globum terrae, simulque meridianum spectatoris S resert.

Circulus exterior EIK superficiem atmosphaerae eam designat in qua materia lucida suspensa haeret.

Linea PCL est axis mundi, qui normaliter transit per centrum plani circuli parallelis FEDKF, cuius diameter est EK. In hoc parallelo materia lucida existere concipitur.

Linea MR est linea meridionalis in plano horizontali ducta, quod planum horizontale semidiametro terrae SC normaliter incumbe et indefinite extendi concipiendum est.

Linea FD est locus ubi planum horizontis et planum circuli parallelis se intersecant. Pars ergo huius circuli FED supra horizontem eleuata arcum lucis borealis format.

Triangulum SFD in plano horizontis descriptum est; duo eius crura SF et SD sunt aequalia, angulus ad S metitur amplitudinem crurum lucis borealis. F et D sunt loca ubi crura arcus borealis horizonti insistunt.

In triangulo ESN angulus ad S est altitudo maxima arcus borealis; angulus vero ad N est altitudo aequatoris, ergo angulus ad E datus est quoque.

Lineae EC, FC, DC sunt aequales omnes, sunt enim semidiametri atmosphaerae.

Hisce

Hisce explicatis, quantitatibus calculum constituentibus notas tribuere oportet; sit ergo

Sinus totus $=r$

Latitudinis loci cosinus $=q$

Altitudinis arcus ESN sinus $=m$

Dimidiae amplitudinis (FSN=DSN) cosinus $=g$

Anguli SEN sinus $=b$

Semidiameter terrae SC $=a$

Semidiameter atmosphaerae CD $=x$.

Distantia spectatoris S ab vertice arcus E $=y$.

*In triangulo CSE est latus ES=y, EC=x, Fig. 2.
SC=a, et cosinus anguli ad S est =m (ob rectum angulum CSN accendentem ad ESN) habetur ergo per triangulorum naturam.*

$$1 - - m=r \frac{aa+yy-xx}{2ay}$$

ex qua fit

$$2 - - xx=\frac{raa+ryy+2amy}{r}$$

In triangulo SEN est SE=y, sinus anguli ad E est =b sinus anguli ad S est =m, et sinus anguli ad N est =q, habetur inde Fig. 3.

$$3 - - q:y=b:SN=\frac{by}{q}$$

*In triangulo rectangulo SNF sive SND habetur Fig. 5.
SN=\frac{by}{q}, anguli ad S cosinus=g, sit ergo*

$$4 - - g:\frac{by}{q}=r:SF=\frac{rb\gamma}{gq}$$

*In triangulo rectangulo FSC habetur SF=\frac{rb\gamma}{gq}, Fig. 4:
SC=a, et FC=x, inde per pythagoricum prouenit.*

$$5 - - xx=\frac{rrbbyy+ggqqaa}{ggqq}$$

Ex hac quinta et praecedente secunda fit

$$6 - - raaggqq + rggqqyy + 2amggqqy = rrrbbyy \\ + rggqqaa$$

$$7 - - rggqqyy + 2amggqqy = rrrbbyy$$

$$8 - - rggqqy - rrrbb = - 2amggqq$$

$$9 - - y = \frac{-2amggqq}{r(ggqq - rrb)} = \frac{2amggqq}{r(rrbb - ggqq)}. \quad Q. E. I.$$

18. Nullas idoneas hactenus licuit obseruationes instituere, quibus regulam illustrarem, igitur futuro tempori nos committamus. Restat ut moneam, duo esse *errata* in §. 37. scripti mei prioris de luce boreali; (v. Tom. I. Comment. pag. 365.) Dixi *q* esse sinum eleuationis poli; *cosinum* debueram dicere. Deinde *g* posui = sinui dimidiae amplitudinis, cum *g* potius *cosinum* notet.

DE
SINIBUS CEREBRI
AUCTORE
Joh. Georg. Du vernoi.

§. 1.

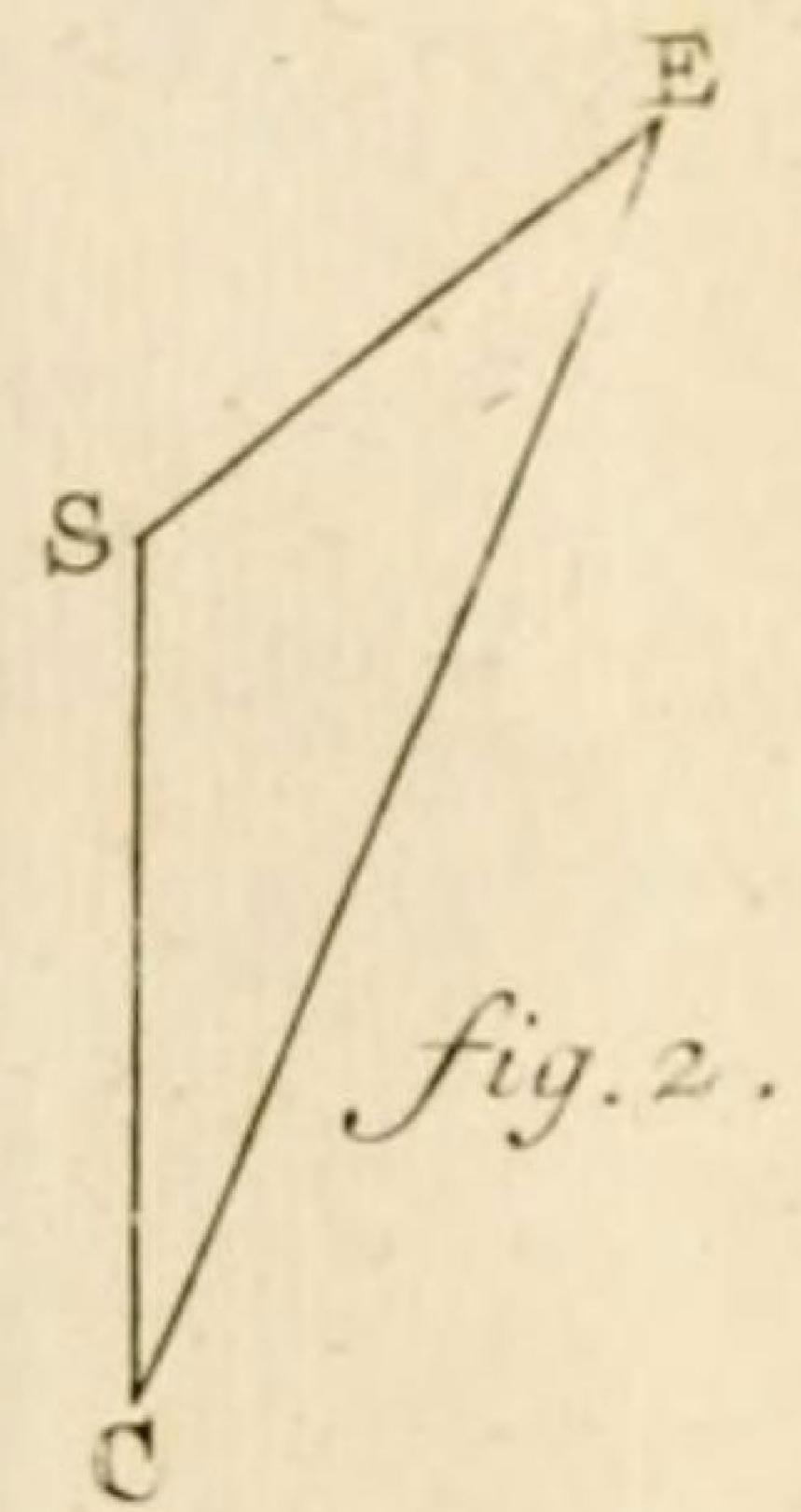
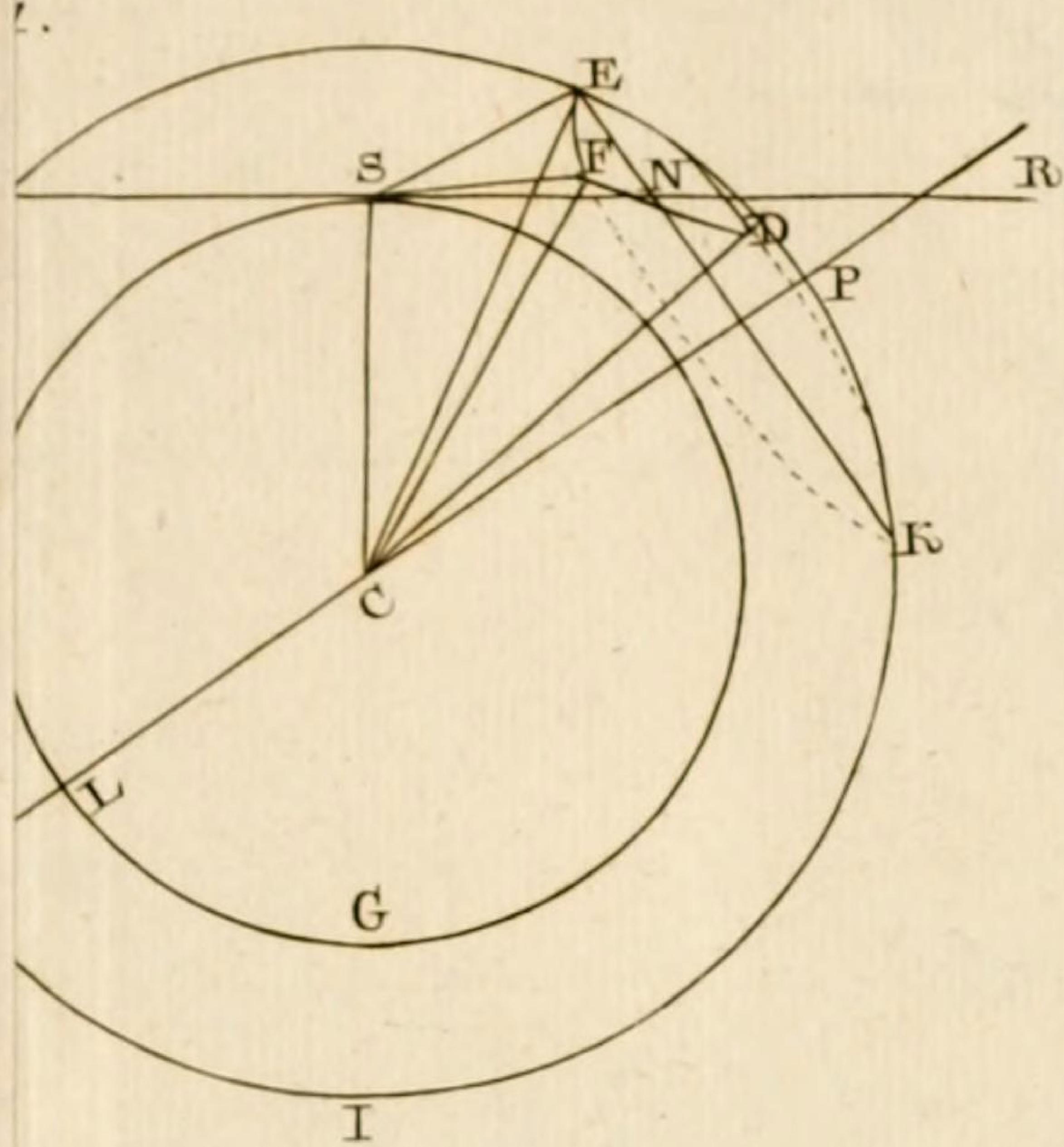
Mense Dec.
1728.
Tab. XII.

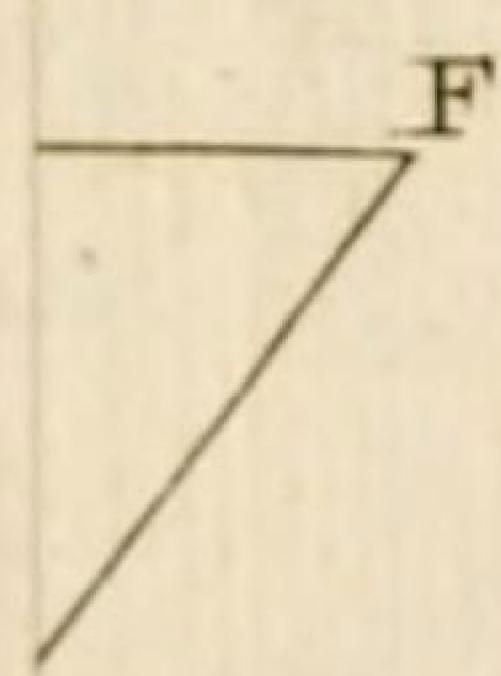
Operam toties perdidi, in Sinuum cerebri qui anteriores Galeno lib. 8. de usu partium, Aliis superiores, item laterales vocantur, ex aliorum descriptionibus figurisue addiscenda natura; At nendum eorundem faciem structuramue integrum unquam satis, ut op-

ta-

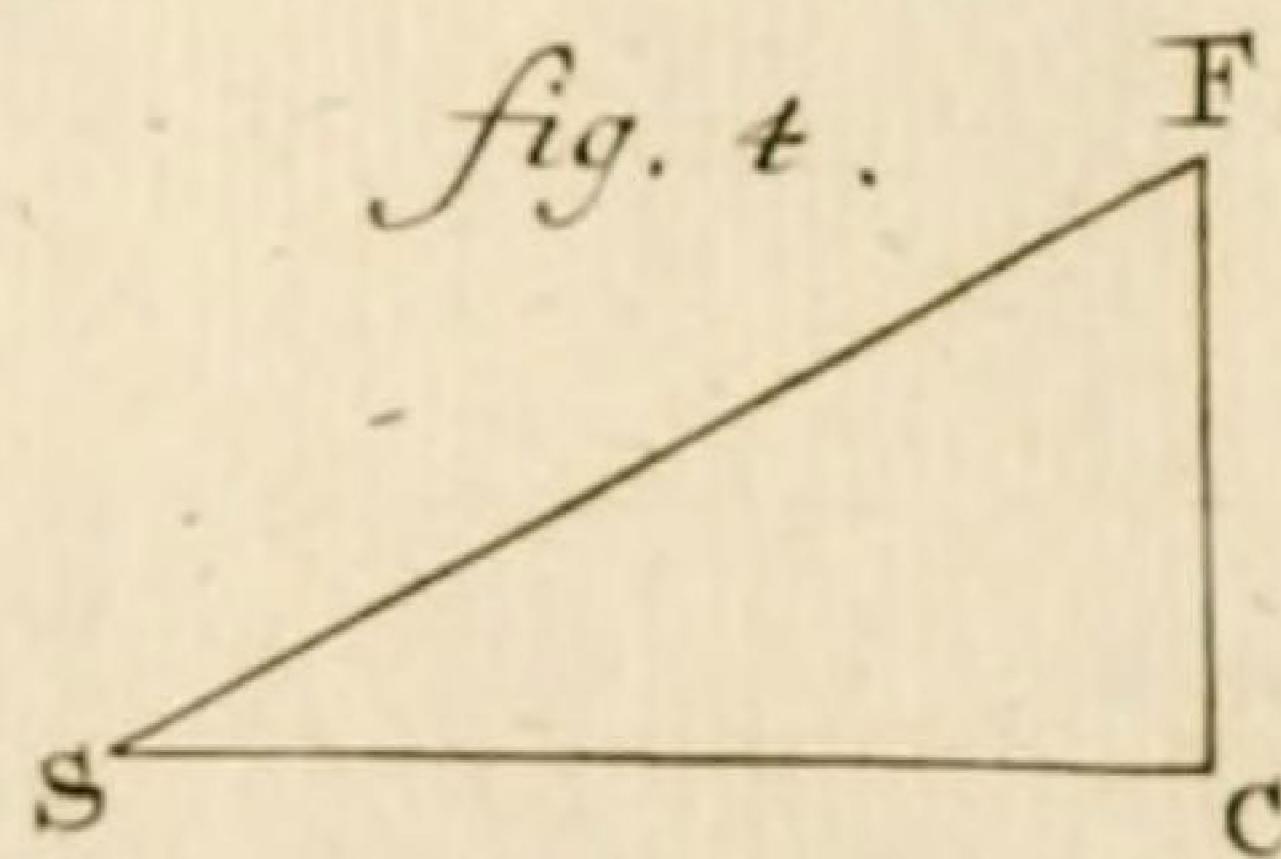
Comm. Ac. Sc. Tom JV.T. XI. p. 121.

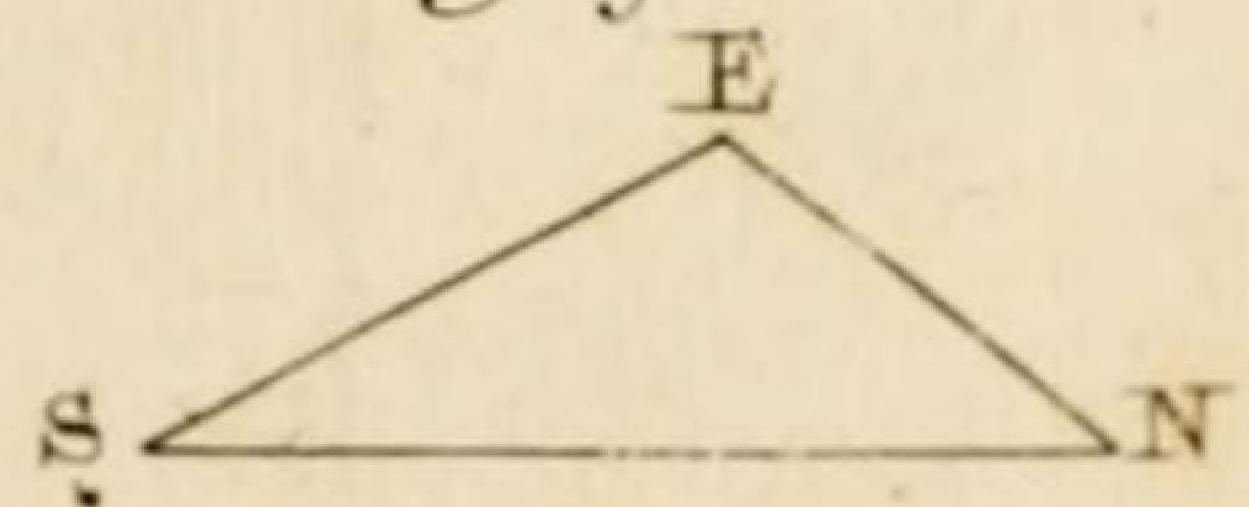
.5.

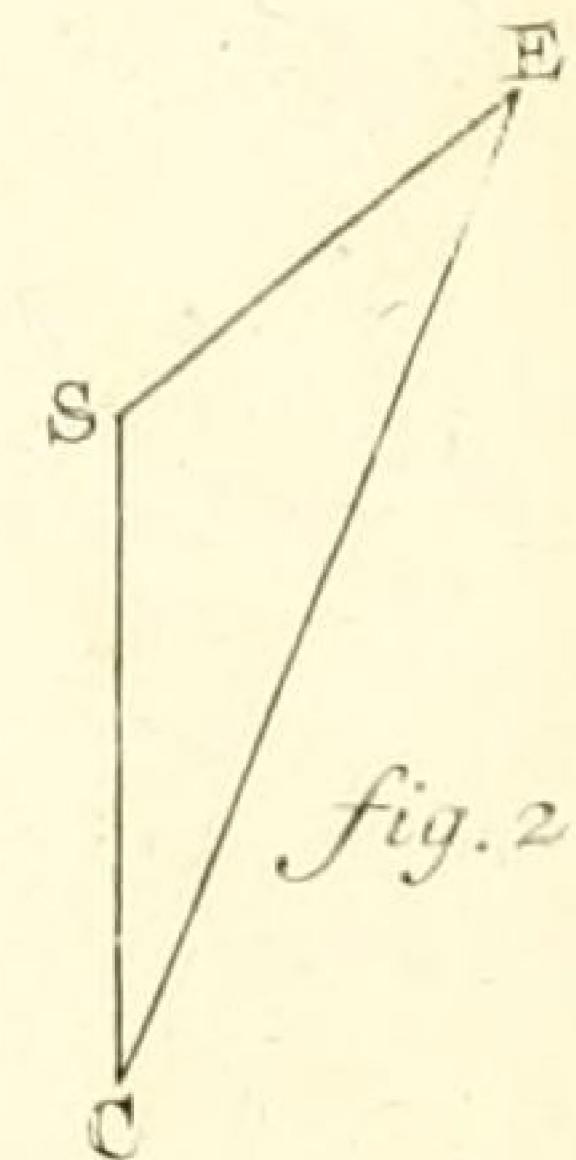
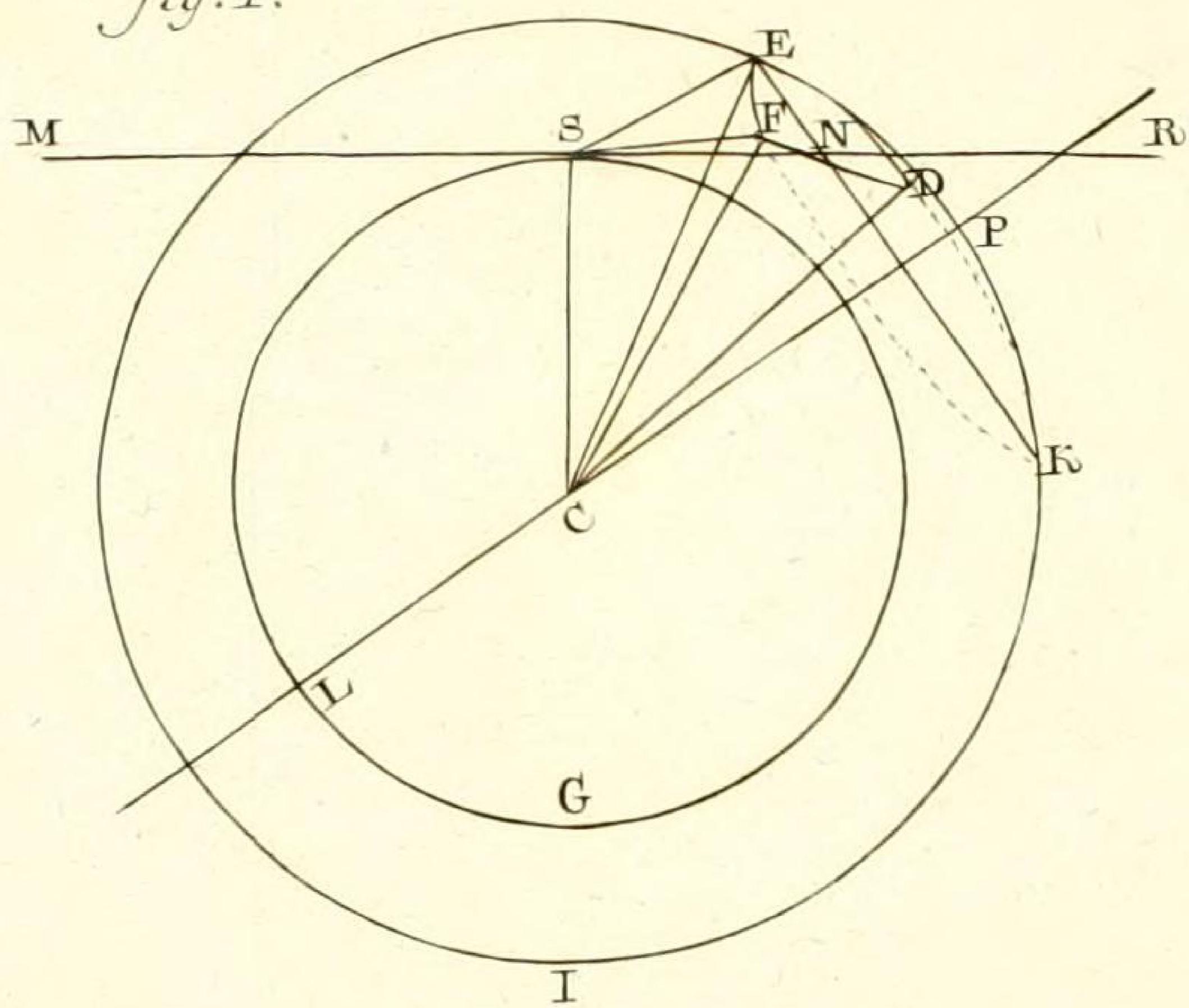
fig. 4.

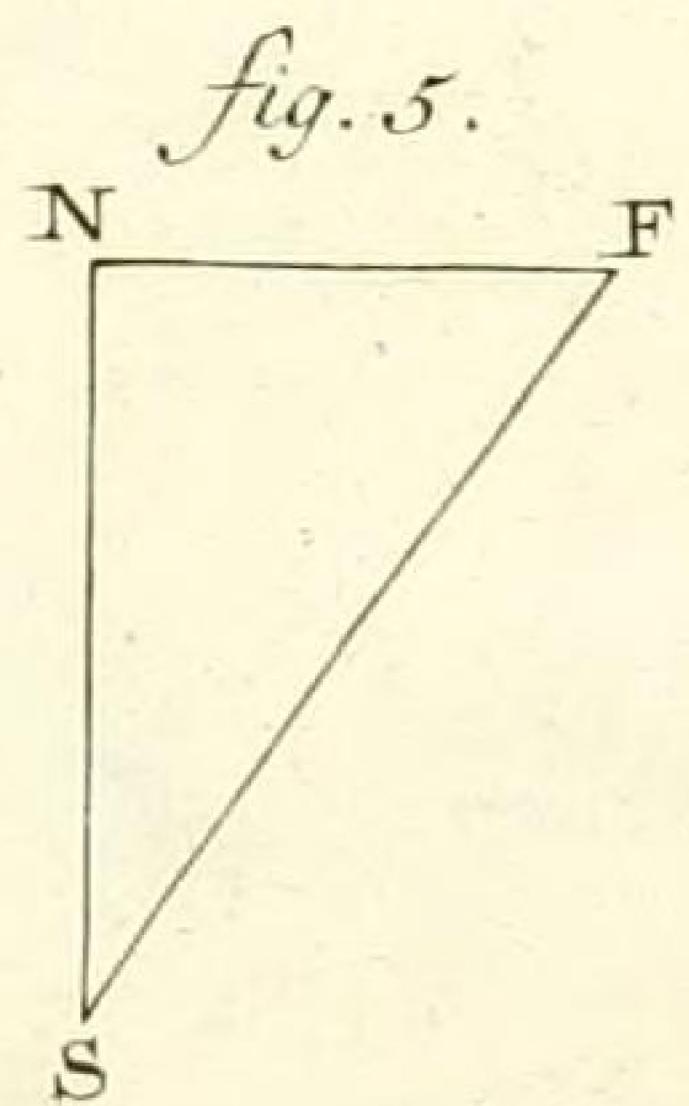
fig. 3.

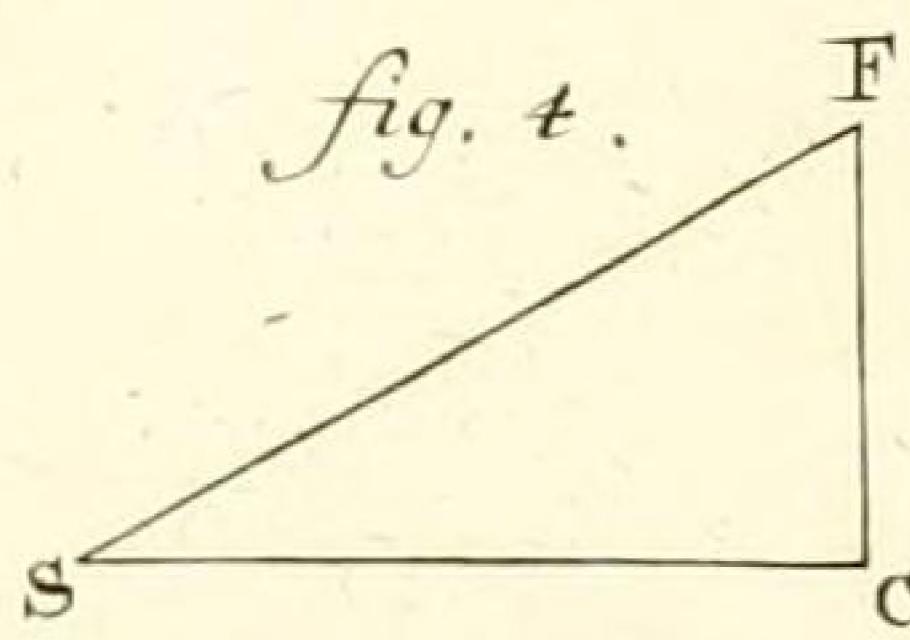
fig. 1.

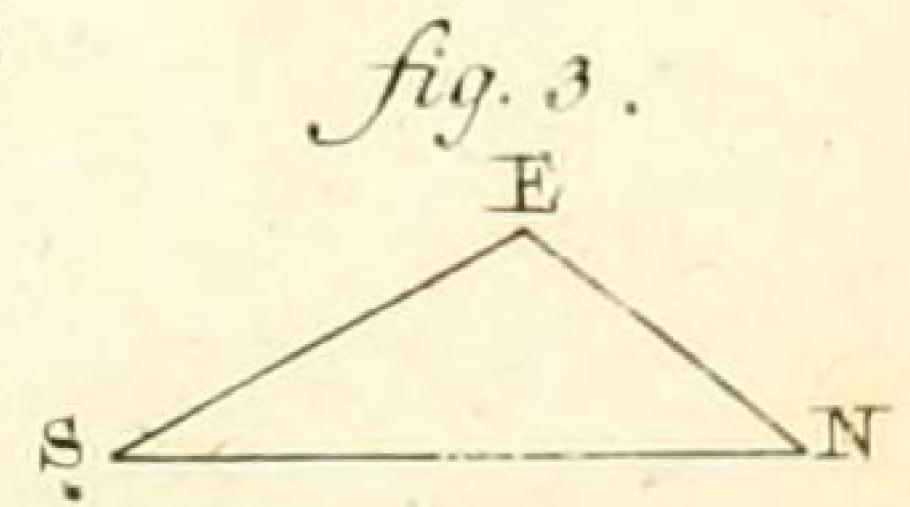
fig. 2.

fig. 5.

fig. 4.

fig. 3.